

In memoriam

Nenad Mišćević

(Zagreb, 1950. – Rijeka, 2024.)

U subotu, 11. svibnja 2024., u riječkom Kliničkom bolničkom centru na Sušaku, preminuo je hrvatski filozof Nenad Mišćević. Nakon ispraćaja upri-
ličenog na riječkome groblju Drenova, sahranjen je u Mugebi kraj Poreča.

Rođen je 1. studenoga 1950. u Zagrebu. Za filozofiju se »zagrijao«, štoviše, definitivno odlučio i posvetio joj se početkom gimnazijskoga školovanja u Rijeci, tako da je već kao maturant primljen u članstvo Hrvatskog filozofskog društva, sudjelovao na *Korčulanskoj ljetnoj školi* 1968. godine i potom upisao studij filozofije i sociologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1972. godine. Međutim, kako je sâm isticao, prijelomna točka u njegovu filozofskom obrazovanju, filozofskom razvoju i cjelokupnom bavljenju filozofijom bio je njegov jednogodišnji boravak na Sveučilištu u Chicagu, gdje je na njega najveći utjecaj izvršio Paul Ricœur, zahvaljujući kojemu je, odmah nakon svršetka studija u Zagrebu, otišao u Pariz i pohađao poslijediplomski studij filozofije te slušao predavanja Jacquesa Derridaa, Michela Foucaulta, Gillesa Deleuzea i Louisa Althussera, te vodio razgovore s njima. Taj uzbudljivi i plodonosni boravak u Parizu nije, pak, rezultirao doktorskom disertacijom, nego je doktorirao tek 1981. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani. U tom je razdoblju napravio »povijesni pomak« od poststrukturalizma i kontinentalne filozofije prema analitičkoj filozofiji te ubrzo postao ključnom osobom u tom filozofskom miljeu u Hrvatskoj i Jugoslaviji, ali iznimno cijenjen i u mnogo širim razmjerima, o čemu svjedoče brojni njegovi članci te autorske i uredničke knjige, ali i oni članci i publikacije koji su posvećeni njegovoj filozofiji: *Nenad Mišćević – sva lica filozofije* (ur. Petar Bojanić i Snježana Prijjić-Samaržija, Institut za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu, Beograd 2012.), *Thought Experiments between Nature and Society. A Festschrift for Nenad Mišćević* (ur. Bojan Borstner i Smiljana Gartner, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne 2017.) te specijalna izdanja dvaju časopisa – *European Journal of Analytic Philosophy* (god. 10, sv. 2, 2014.) i *Croatian Journal of Philosophy* (god. 24, sv. 2, 2024.).

Od 1975. do 1993. predavao je na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta u Zadru (tada u sklopu Sveučilišta u Splitu), gdje se, zahvaljujući prije svega Hedi Festini i njemu, razvijala analitička filozofija, što će se kasnije, velikim dijelom baš njegovom zaslugom, dogoditi i u Rijeci s osnivanjem Odsjeka za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 1998. godine, na kojemu

je kontinuirano predavao, premda je od 1993. godine nadalje bio zaposlen kao profesor na Sveučilištu u Mariboru, gdje je sudjelovao u osnivanju također analitičkofilozofski orijentiranog Odsjeka za filozofiju na Pedagoškom (kasnije Filozofskom) fakultetu. Od 2000. do 2020. godine predavao je i na Srednjoeuropskom sveučilištu u Budimpešti.

Miščević je bio dugogodišnji član Hrvatskog filozofskog društva i njegov predsjednik od 5. 6. 1981. do 24. 9. 1983. Također je bio član uredništva časopisa *Filozofska istraživanja* i *Synthesis philosophica* od njihovih prvih brojeva (1980., odnosno 1986.) do 1993. U njima je objavio brojne znanstvene članke, recenzije knjiga i prikaze filozofskih skupova te uredio nekoliko tematskih blokova, a u Biblioteci »Filozofska istraživanja« Hrvatskog filozofskog društva 1988. godine objavljena je njegova knjiga *Radnja i objašnjenje*. Ti Miščevićevi »rani radovi« začudili bi mnoge koji ga površno poznaju kao »kultnu figuru« naše analitičke filozofije jer pisao je, primjerice, o Schellingu, Heideggeru, Vuk-Pavloviću, Lacanu, Foucaultu, Žižeku i raznim »ne-analitičkim temama«, ponekad i na »ne-analitički« ili barem »neortodoksno analitički« način. No i kasnije, pa i potkraj života, njegova je znatiželja bila nezaustavljiva: otkrivao je nove teme, pristupe, autore i upoznao druge s njima, ali se također vraćao onim temama, pristupima i autorima za koje se činilo da ih je davno i definitivno napustio.

Koliko god se zauzimao za etabliranje i populariziranje analitičkofilozofskog pristupa i koliko god je bio zaslužan za »infciranje« brojnih generacija analitičkom filozofijom, Miščević je gradio mostove između analitičke i kontinentalne filozofije, što je mogao činiti i zbog svoga dobrog poznavanja »obiju strana« i zbog širokog spektra svojih interesa u filozofiji i izvan nje. Nažalost, izgleda da je bio prilično usamljen graditelj takvih mostova, ali njegova djela ostaju kao važan podsjetnik na takvu mogućnost.

Hrvoje Jurić